REPUBLIKA E SHQIPËRISË
MINISTRIA E ARSIMIT
DHE SPORTIT
INSTITUTI I ZHVILLIMIT TË ARSIMIT

PROGRAMI I ZHVILLIMIT PROFESIONAL PËR MARRJEN E SHKALLËVE TË KUALIFIKIMIT TË MËSUESVE TË LËNDËS "TIK"

2017

1. HYRJE

Aftësia e mësuesve për ta bërë arsimimin e nxënësve, "preokupimin" kryesor të ditës, kërkon përkushtim, përgjegjshmëri dhe standarde të larta në punë dhe sjellje. Mësuesit veprojnë me ndershmëri dhe integritet, kanë njohuri të forta përmbajtësore, përdorin dijet dhe aftësitë e tyre, por në të njëjtën kohë përditësojnë njohuritë nëpërmjet vetëvlerësimeve të vazhdueshme, krijojnë marrëdhënie pozitive profesionale dhe punojnë me prindërit në interesin më të mirë të nxënësve të tyre.

Programi i zhvillimit profesional për marrjen e kategorive të kualifikimit të mësuesve të lëndës së TIK-ut është hartuar nga grupi i punës, i ngritur nga Instituti i Zhvillimit të Arsimit (IZHA) për t'u ardhur në ndihmë të gjithë mësuesve të lëndës së TIK-ut në përgatitjen për testimin kombëtar për marrjen e kategorive të kualifikimit si dhe të gjitha Drejtorive Arsimore Rajonale dhe Zyrave Arsimore për të organizuar zhvillimin profesional për të gjithë mësuesit që do të hyjnë në këtë proces.

Programi është hartuar në përgjigje të kërkesave që MAS-i ka vendosur për mësuesit që kualifikohen. Programi është hartuar duke mbajtur parasysh se fushat kryesore në të cilat testohen njohuritë dhe aftësitë e mësuesve janë:

- Dokumente zyrtare[1], të cilat kanë të bëjnë me veprimtarinë e mësimdhënie - nxënies;
- Programe përkatëse lëndore;
- Aspekte të pedagogjisë dhe metodologjisë në mësimdhënie-nxënie në përgjithësi, si dhe të lëndës "TIK" në veçanti;

[1] Dokumentet ligjore, urdhëresat dhe udhëzimet e MAS që zbatohen në shkollë duke u përqendruar në ato të viteve të fundit.

- Aspekte të etikës dhe të komunikimit;
- Aspekte të drejtshkrimit të gjuhës shqipe;
- Përmbajtja shkencore të lëndës sipas programeve lëndore përkatëse.

2. QËLLIMI I PROGRAMIT

Qëllimi i hartimit të programit të zhvillimit profesional të mësuesve për efekt kualifikimi është:

- *Së pari*, të ofrohet si një program orientues për t'u ardhur në ndihmë të gjithë mësuesve të lëndës së TIK-ut në arsimin parauniversitar për të realizuar veprimtaritë kualifikuese dhe trajnuese, si dhe DAR/ZA-ve, për të organizuar zhvillimin profesional të mësuesve. Në këtë aspekt programi mund të plotësohet nga DAR/ZA-të përkatëse, sipas kushteve dhe mundësive konkrete;
- *Së dyti*, të ofrohet si një program i detyruar, për mësuesit që këtë vit do të marrin kategoritë e kualifikimit, në mënyrë që ata të realizojnë një përgatitje, për të përballuar me sukses kërkesat që ka testimi kombëtar.

Programi synon që mësuesi:

- të njoh dhe zbatoj legjislacionin arsimor e në mënyrë të veçantë të risive më të fundit të reformës arsimore;
- të zotërojë kompetencat profesionale të kuadrit mësimdhënës, për të ndikuar drejtpërdrejt në efektivitetin e procesit mësimor, për një mësimdhënie të suksesshme;
- të demonstrojë aftësitë në fushën pedagogjike për përzgjedhjen e modeleve për organizimin e klasës, për shtjellimin e koncepteve, për nxitjen e diskutimeve, për përdorimin e teknikave të vlerësimit të nxënësve etj.;
- të tregojë përgjegjshmëri në njohjen e koncepteve bazë dhe ligjësive shkencore të lëndës, si dhe të zbatimit të tyre në praktikë, në përputhje me specifikat e moshës së nxënësve dhe të klasës ku japin mësim;
- të demonstrojë zbatimin e rregullave të etikës dhe komunikimit në punën e tyre në shkollë;
- të zotërojë zbatimin e rregullave drejtshkrimore të gjuhës shqipe gjatë procesit të mësimdhënie -nxënies.

- të përdorë aftësitë e Teknologjisë së Informacionit dhe Komunikimit si një nga risitë më të fundit në mësimdhënien bashkëkohore.

3. PËRMBAJTJA E PROGRAMIT

Programi është strukturuar sipas fushave kryesore të zhvillimit profesional, të përmendura më sipër. Për të qenë lehtësisht i përdorshëm, programi është paraqitur sipas një formati të caktuar. Për secilën fushë, përcaktohen:

- kompetencat profesionale, si dhe rezultatet e pritshme për realizimin e këtyre kompetencave;
- literatura përkatëse rekomanduese në funksion të përvetësimit të kompetencave të fushës.

Përshkallëzimi i njohurive dhe aftësive profesionale, të cilat lidhen me kompetencat e secilës fushë të testimit, do ta ndihmojnë mësuesin që të identifikojë çështjet në të cilat duhet të përqendrohet.

FUSHA: DOKUMENTE ZYRTARE	
Kompetenca **Zbatimi me përgjegjshmëri i kërkesave të legjislacionit dhe dokumentacionit shkollor**	**Literatura e rekomanduar**
Mësuesi i TIK-ut: • zotëron ligjin për sistemin arsimor parauniversitar dhe dispozitat normative të këtij sistemi; • zbaton legjislacionin, udhëzimet dhe rregulloret për hartimin dhe zbatimin e kurrikulës shkollore; • zbaton legjislacionin, udhëzimet dhe rregulloret për personelin e shkollës; • demonstron zbatimin konkret të udhëzimeve të MAS-it në funksion të përmirësimit të procesit të mësimdhënie-nxënies; • zbaton etikën profesionale të mësuesit;	• Ligji nr. 69/2012 "Për sistemin arsimor parauniversitar në Republikën e Shqipërisë", i ndryshuar. • Urdhri për miratimin e Dispozitave Normative për arsimin parauniversitar (DN), nr. 343, datë 19.08.2013. • Udhëzimi nr. 16, datë 03.08.2016 për vitin shkollor 2016-2017, në sistemin arsimor parauniversitar. • Udhëzimi nr. 44, datë 16.10.2014 "Për disa shtesa dhe ndryshime në udhëzimin nr. 21, datë 23.07.2010 "Për normat e punës mësimore-edukative dhe numrin e nxënësve për klasë në institucionet e arsimit

• respekton të drejtat dhe liritë e nxënësit; • respekton detyrat, të drejtat dhe liritë e mësuesit; • zbaton rregulloret dhe udhëzimet për zhvillimin profesional të mësuesit.	parauniversitar”. • Udhëzimi nr. 26, datë 15.08.2015 “Zhvillimi profesional i punonjësve arsimorë”. • Udhëzimi “Për kriteret dhe procedurat e kualifikimit të mësuesve”, nr. 2, datë 12.02.2015. • Udhëzimi nr. 34, datë 11.09.2015 “Për vlerësimin e nxënësve për kurrikulën me kompetenca, në arsimin bazë”. • Udhëzimi nr. 14, datë 28.07.2016 “Për vlerësimin e nxënësve në arsimin e mesëm të lartë”. • Udhëzimi nr. 38, datë 06.10.2015 “Për procedurat e lëvizjes paralele, emërimit dhe largimit nga puna të mësuesit në institucionet arsimore publike të sistemit arsimor parauniversitar”. • Karta e performancës së shkollës. • Standardet e shkollës si qendër komunitare.
FUSHA: PROGRAME LËNDORE	
Kompetenca **Zbatimi në mënyrë efektive i programeve të TIK-ut në shkollë**	**Literatura e rekomanduar**
Mësuesi i TIK -ut: • të zbatojë programin duke respektuar të gjitha kërkesat dhe rubrikat e tij; • të përdorë programin lëndor në përputhje me veçoritë e mjedisit në të cilin jep mësim; • të jetë krijues në zbatimin e programit; • të përdorë me efikasitet, në dobi të prirjeve bashkëkohore, fleksibilitetin e zbatimit të programit; • të shoqërojë objektivat e programit me tema	• Korniza kurrikulare 2014. • Kurrikula bërthamë AMU klasa 6-9, 2014. • Kurrikula bërthamë AML klasa 10-12, 2016. • Programet me kurrikulën bazuar në kompetenca klasa 6-7 dhe klasa 10.

mësimore konkrete të marra nga tekstet ose burimet e internetit; • gjen ose harton materiale plotësuese kurrikulare që pasurojnë formimin e nxënësve dhe nxitin mendimin e pavarur dhe kritik të tyre; • të kategorizojë objektivat e programit sipas shkallëve të njohjes; • të hartojë objektiva specifike që u përgjigjen niveleve të ndryshme të nxënësve; • të tregojë koherencën vertikale të kurrikulës (vazhdimësia dhe përshtatshmëria e programeve të TIK-ut); • të shpjegojë lidhjen program lëndor-standarde lëndore; • të shpjegojë përdorimin e objektivave të programit për vlerësimin e nxënësve; • të shpjegojë parimet e hartimit të një testi; • të shpjegojë lidhjen program-tekst nxënësi; • të përzgjedhë mjetet mësimore të nevojshme për të realizuar përmbushjen e objektivave të programit; • të planifikojë një orë mësimore me të gjitha hapat e njëpasnjëshëm; • të sigurojë informacion që demonstron lidhjen e TIK-ut me shkencat e tjera dhe me jetën reale.	
FUSHA: ASPEKTE TË PEDAGOGJISË, METODOLOGJISË DHE PËRDORIMIT TË TIK-UT NË MËSIMDHËNIE-NXËNIE	
Kompetenca I **Zotërimi i njohurive pedagogjike specifike të nevojshme dhe të mjaftueshme për mësimdhënien e TIK-ut**	**Literatura e rekomanduar**

Mësuesi i TIK -ut: • demonstron përkushtim, motivim dhe përgjegjësi gjatë punës së tij; • përshtat punën e tij me zhvillimin fizik, social, emocional dhe konjitiv të nxënësve; • demonstron respekt, besim dhe objektivitet me nxënësit; • identifikon nxënësit me nevoja të veçanta (nxënësit me vështirësi në të nxënë dhe nxënësit e talentuar); • planifikon punën afatshkurtër dhe afatgjatë me nxënësit me nevoja të veçanta; • demonstron qëndrim pozitiv ndaj shkencës dhe lëndës së *TIK* -ut; • edukon te nxënësit një dashuri dhe kërshërinë ndaj lëndës së *TIK* -ut; • motivon nxënësit duke e konsideruar motivimin një nga çelësat e progresit të tyre; • të krijojë klimë të përshtatshme, motivuese dhe të kënaqshme për nxënësit; punon me prindërit për përmirësimin e progresit të nxënësit.	• Literaturë që ka në fokus aspekte pedagogjike të punës së mësuesit me nxënësit e tij.
Kompetenca II **Përdorimi i metodave** **dhe strategjive efektive në mësimdhënien e TIK-ut**	**Literatura e rekomanduar**
Mësuesi i TIK -ut: • të organizoj orën e mësimit bazuar në objektiva për çdo linjë mësimore; • të vendos objektivat e orës së mësimit duke u bazuar në taksonominë e Bloom-it; • të vlerësoj nxënësin bazuar në objektiva; të përzgjedhë metodat, strategjitë dhe teknikat	• Literaturë që ka në fokus metodat e mësimdhënies ndërvepruese, me në qendër nxënësin, veçanërisht metodat e mësimdhënies me anë të TIK-ut. • Udhëzues dhe materiale mbështetëse që orientojnë për hartimin e objektivave të orës së mësimit, përgatitjen e ditarit të mësuesit,

e përshtatshme për arritjen e një objektivi të caktuar; • të përdorë metodën e punës në grupe për detyra ose projekte; • të përdorë metoda e strategji që nxitin mendimin e pavarur e krijues të nxënësve; • të përdorë metoda e strategji që nxitin zhvillimin e të menduarit kritik të nxënësve; • të përdorë metoda e strategji që sigurojnë barazinë dhe gjithëpërfshirjen; • të përdorë teknologjinë duke realizuar sa me shumë orë mësimore në laboratorin e TIK-ut, në klasë me videoprojektor, me simulime, video mësimore etj; • të përdorë strategji të ndryshme të zgjidhjes problemore; • të zbatojë metoda e strategji që edukojnë një qëndrim pozitiv ndaj lëndës së TIK.	organizimin e orës së mësimit. • Udhëzuesi për zbatimin e kurrikulës me kompetenca në gjimnaz, 2016. • Udhëzuesi për zbatimin ekurrikulës me kompetenca në AMU, 2017.
Kompetenca III Përdorimi i teknologjinë së informacionit dhe komunikimit për të rritur cilësinë e mësimdhënies dhe nxënies	**Literatura e rekomanduar**
Mësuesi i TIK -ut: • prezanton materiale matematikore duke përdorur teknologji të përshtatshme si: Power Point, Excel, Math Type në Word; • nxit nxënësit të bëjnë prezantime duke përdorur programe kompjuterike të njohura për ta; • gjen dhe përdor materiale nga Website për të pasuruar dhe perfeksionuar mësimdhënie-nxënien;	• Tekstet e informatikës që përdorin nxënësit; • Për gjimnazin merren për bazë programi i TIK-ut për klasën e 10-të dhe 11-të, 2016. • Literaturë që ka në fokus përdorimin e programeve kompjuterike.

<table>
<tr><td>përfshin nxënësit në projekte kurrikulare të lëndës së Tik-ut apo në projekte kurrikulare të integruara të cilat ndërthurren me kërkime, gjetje dhe përdorime materialesh nga website.</td><td></td></tr>
<tr><td colspan="2">FUSHA: ASPEKTE TË ETIKËS DHE TË KOMUNIKIMIT</td></tr>
<tr><td>Zbatimi i rregullave të etikës dhe komunikimit si elemente të domosdoshme në të gjithë punën e mësuesit</td><td>Literatura e rekomanduar</td></tr>
<tr><td>Mësuesi i TIK-ut:
njeh rregullat e etikës dhe sjelljes që duhen respektuar në marrëdhënie me drejtuesit e institucionit arsimor, stafin pedagogjik, nxënësit, prindërit dhe komunitetin;
sillet në përputhje me rregullat e etikës dhe të sjelljes në marrëdhënie me drejtuesit, stafin pedagogjik, nxënësit, prindërit dhe komunitetin gjatë punës së tij brenda dhe jashtë institucionit arsimor.</td><td>Kodi i Etikës së mësuesve në arsimin parauniversitar.
Literaturë dhe materiale burimore që trajtojnë çështje të etikës dhe të komunikimit.</td></tr>
<tr><td colspan="2">FUSHA: ASPEKTE TË DREJTSHKRIMIT TË GJUHËS SHQIPE</td></tr>
<tr><td>Zbatimi i rregullave të drejtshkrimit të gjuhës shqipe</td><td>Literatura e rekomanduar</td></tr>
<tr><td>Mësuesi i TIK-ut:
njeh rregullat e drejtshkrimit të standardit të gjuhës shqipe;
demonstron zbatimin e rregullave të drejtshkrimit gjatë veprimtarive në institucionin arsimor.</td><td>Literaturë dhe udhëzues metodikë për përdorimin e rregullave të drejtshkrimit të gjuhës shqipe.</td></tr>
<tr><td colspan="2">FUSHA: PËRMBAJTJA SHKENCORE E LËNDËS</td></tr>
<tr><td>Kompetenca
Respektimi i rigorozitetit shkencor në mësimdhënien e lëndës së TIK-ut</td><td>Literatura e rekomanduar</td></tr>
<tr><td>Mësuesi i TIK-ut:
të dallojë konceptet dhe shprehitë kryesore</td><td>Tekste të lëndës për mësuesin dhe nxënësin, materiale të tjera burimore që mbulojnë</td></tr>
</table>

me të cilat operon lënda e TIK-ut në 6-9/10-11; • të përshkruajë mënyrën e formimit të koncepteve të TIK-ut për klasat 6-9/10-11; • të përshkruajë zhvillimin vertikal, nga njëri vit në tjetrin, të koncepteve dhe shprehive; • të dallojë ndërvarësinë e koncepteve të TIK; • të zgjidhë me saktësi dhe me mënyra të ndryshme situata ushtrimesh në TIK të cilat përdorin konceptet dhe aftësitë e programeve 6-9/10-11. • të zotërojë njohuri mbi përdorimin e kompjuterit; • të zotërojë njohuri mbi programet aplikative (Word, Excel, PowerPoint, Access) dhe sistemet e shfrytëzimit; • të zotërojë njohuri mbi internetin dhe e-mailin; • të zotërojë njohuri mbi ndërtimin e rrjeteve kompjuterik dhe llojin e tyre.	përmbajtjen e lëndës.